Ο Φιλελεύθερος ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Με την Αντιγόνη Σολομωνίδου Δρουσιώτου
antigoni.drousiotou@phileleftheros.com

Ίση μεταχείριση = καταπολέμηση των στερεοτύπων

ΕΛΙΖΑ ΣΑΒΒΙΔΟΥ: *Αξιοπρεπής διαβίωση και δικαιώματα για όλους τους πολίτες, χωρίς διακρίσεις*

Ευθύνη της είναι να υπενθυμίζει και να υπογραμμίζει την υποχρέωση του κράτους να αξιολογεί και να συνεκτιμά τον αντίκτυπο που οποιαδήποτε πολιτική ή μέτρο του μπορεί να επιφέρει στα δικαιώματα των πολιτών. Πολλοί καταφεύγουν στην επίτροπο Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Ελίζα Σαββίδου αναζητώντας το δίκαιό τους. Και αυτή ανταποκρίνεται διεκδικώντας ένα επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης και δικαιωμάτων για όλους τους πολίτες χωρίς διακρίσεις. Σε τέτοιους καιρούς η αναζήτηση εύκολων στόχων-αποδιοπομπαίων τράγων και η απώλεια της νηφαλιότητας και του ορθού λόγου από τη δημόσια συζήτηση, εκτρέφουν την ξενοφοβία, τη μισαλλοδοξία, το ρατσισμό, υπογραμμίζει η Ελίζα Σαββίδου. Έχοντας υπόψη την πεποίθηση ότι εμπέδωση της ίσης μεταχείρισης δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την καταπολέμηση των στερεοτύπων και της προκατάληψης που συνοδεύει κάθε μορφής ετερότητα, το Γραφείο της προώθησε σειρά δράσεων.

ΦΩΤΟ: Γ. ΝΗΣΙΩΤΗΣ

-Κάθε σύγχρονο κράτος δικαίου πλαισιώνεται από μηχανισμούς ελέγχου, λογοδοσίας, διαφάνειας και εξισορρόπησης, που να είναι ικανοί να ελαχιστοποιούν τα κρούσματα αυθαιρεσίας, κατάχρησης εξουσίας και καταπίεσης του πολίτη, πόσο κοντά ή μακριά βρισκόμαστε; Ο θεσμός του Ombudsman αποτελεί πράγματι ένα μηχανισμό προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και έχει σκοπό την εμπέδωση ενός διοικητικού πολιτισμού, που στο επίκεντρό του βρίσκεται ο άνθρωπος. Ο επίτροπος Διοικήσεως σε όλα τα χρόνια της δραστηριοποίησής του επεδίωξε να καταδείξει τα ελλείμματα, τις αυθαιρεσίες και τις αγκυλώσεις που παρατηρούνται στη λειτουργία της διοίκησης και να συμβάλει με προτάσεις στην εξάλειψή κάθε μορφής κακοδιοίκησης. Η προσπάθεια όμως δεν μπορεί παρά να είναι συνεχής και αδιάκοπη, αφενός γιατί υπάρχουν αρκετές, βαθιά ριζωμένες, δομικές ανεπάρκειες στο σύστημα προστασίας και εξυπηρέτησης του πολίτη, και αφετέρου, γιατί δυστυχώς, ορισμένες φορές, όπως πρόσφατα λόγω της οικονομικής κρίσης, παρατηρούνται πισωγυρίσματα που αμφισβητούν συστατικά χαρακτηριστικά του κράτους δικαίου, όπως εν προκειμένω τον κοινωνικό χαρακτήρα του.

> ***Η ψήφιση της πολιτικής συμβίωσης είναι καίριας σημασίας για την κυπριακή Πολιτεία και κοινωνία***

-Το Γραφείο σας έχει μετασχηματιστεί; Ναι, το Γραφείο μου μέσα από τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του έχει μετασχηματιστεί σε ένα ολοκληρωμένο Οργανισμό Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με πολλαπλές και παράλληλες αρμοδιότητες. Έχει ευθύνη να υπενθυμίζει και να υπογραμμίζει την υποχρέωση του κράτους να αξιολογεί και να συνεκτιμά τον αντίκτυπο που οποιαδήποτε πολιτική ή μέτρο του μπορεί να επιφέρει στα δικαιώματα των πολιτών. Θα είναι συνεπώς πάντοτε καίριος ο ρόλος του στη διασφάλιση ότι παραμένει και προστατεύεται ένα ελάχιστο εγγυημένο επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης και δικαιωμάτων για όλους τους πολίτες χωρίς διακρίσεις και ότι αυτό το επίπεδο μέσα στα χρόνια ενισχύεται και ενδυναμώνεται.

-Παραδώσατε πρόσφατα άλλη μια Ετήσια Έκθεση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Τι θα λέγατε ότι χαρακτηρίζει τη χρονιά; Τόσο το 2014, στο οποίο αφορούσε η Έκθεσή μου, όσο και το 2015, είχαν έντονα χαρακτηριστικά κρίσης. Δυστυχώς, η οικονομική κρίση και τα μέτρα αντιμετώπισής της οδήγησαν σε συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης. Προϋπάρχουσες ανισότητες διευρύνθηκαν και έπληξαν ήδη ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, όπως τις γυναίκες, τους νέους, αλλά και τα ηλικιωμένα πρόσωπα, τα άτομα με αναπηρία, τους μετανάστες. Παράλληλα, ο κύκλος της ευαλωτότητας μεγάλωσε, με νέες πληθυσμιακές ομάδες να αναζητούν δίκτυ προστασίας.

-Ποια θέματα κυριάρχησαν; Όλα τα παραπάνω έδωσαν κατεύθυνση και προσανατολισμό στη δουλειά του Γραφείου μου, τόσο μέσω των παραπόνων που υποβλήθηκαν και τα οποία σε μεγάλο βαθμό αφορούσαν θέματα κοινωνικών επιδομάτων, κοινωνικής ασφάλισης και καθεστώτος παραμονής και δικαιωμάτων υπηκόων τρίτων χωρών, όσο και μέσω της αυτεπάγγελτης παρέμβασής μου σε συστημικά ζητήματα προστασίας ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

-Καθοριστικό το 2015 για τις διακρίσεις στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου; Το 2015 υπήρξε μια χρονιά πολυσήμαντα θετική για τις διεκδικήσεις ισότητας των ΛΟΑΤΙ αλλά και για το νομικό πολιτισμό της Κύπρου εν γένει. Αναφέρομαι βεβαίως στην πρόσφατη θεσμοθέτηση της πολιτικής συμβίωσης και στην ποινικοποίηση της ομοφοβικής ρητορικής ως δήλωσης μίσους.

-Έντονες ήταν οι συζητήσεις για την πολιτική συμβίωση... Η ψήφιση της πολιτικής συμβίωσης είναι καίριας σημασίας για την κυπριακή Πολιτεία και κοινωνία, καθώς αναδεικνύει αφενός την ανάγκη άρσης των διακρίσεων στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού και την παραδοχή ότι οι διαπροσωπικές και οικογενειακές σχέσεις μετεξελίσσονται και αναδιπλώνονται πέραν των παραδοσιακών θεσμών αξιώνοντας παράλληλα ισότιμη προστασία. Καταδεικνύουν αυτό που έχω επανειλημμένα επισημάνει, ότι δηλαδή ρόλος του νομοθέτη δεν είναι μόνο να ανταποκρίνεται στις κοινωνικές επιταγές και ανάγκες αλλά να τις υπερβαίνει και να συμβάλει στην εμπέδωση δικαιικής κουλτούρας.

-Οι νομοθετικές ρυθμίσεις είναι αρκετές για την εξάλειψη του ρατσισμού; Παρά τις σημαντικές αυτές νομοθετικές πρωτοβουλίες, ο θεσμικός και καθημερινός ρατσισμός σε βάρος των ΛΟΑΤΙ προσώπων δεν θα παύσει να υπάρχει από τη μια στιγμή στην άλλη. Για το λόγο αυτό οι δράσεις της Πολιτείας πρέπει να είναι ολιστικές και γνήσιες και να μην εξαντλούνται σε αποσπασματικές, καθόλου ευκαταφρόντες βέβαια, νομοθετικές ρυθμίσεις. Δεν πρέπει επίσης να ξεχνάμε και ότι εντός της ίδιας της ΛΟΑΔ κοινότητας υπάρχουν άτομα όπως, οι trans και οι intersex, που βρίσκονται σε μια γκρίζα ζώνη δικαιωμάτων, βιώνουν πολύ εντονότερα το ρατσισμό και τις διακρίσεις και στερούνται σημαντικών ευκαιριών και επιλογών σε πολλούς τομείς της ζωής τους.

-Πώς ήταν τα πράγματα σε σχέση με τις πολιτικές ισότητας και καταπολέμησης των διακρίσεων; Σε καιρό οικονομικής κρίσης η δυναμική στις σχέσεις εξουσίας, είτε μιλάμε για σχέσεις κράτους, υπηρεσιών και πολίτη, είτε για σχέσεις εργοδοτών και εργαζομένων, μπορεί εύκολα να ανατραπεί και να οδηγήσει σε ανισότητες σε βάρος των ευάλωτων, σε διακρίσεις προσώπων. Παράλληλα, σε τέτοιους καιρούς η αναζήτηση εύκολων στόχων-αποδιοπομπαίων τράγων και η απώλεια της νηφαλιότητας και του ορθού λόγου από τη δημόσια συζήτηση, εκτρέφουν την ξενοφοβία, τη μισαλλοδοξία, το ρατσισμό. Έχοντας αυτά υπόψη του και με την πεποίθηση ότι εμπέδωση της ίσης μεταχείρισης δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την καταπολέμηση των στερεοτύπων και της προκατάληψης που συνοδεύει κάθε μορφής ετερότητα, το Γραφείο μου προώθησε σειρά προληπτικών, κυρίως δράσεων που στόχο τους είχαν την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση επαγγελματιών (δημοσίων υπαλλήλων, εκπαιδευτικών, αστυνομικών, δεσμοφυλάκων), στην αναγνώριση και αποτροπή περιστατικών διακριτικής μεταχείρισης.

-Συνεργαστήκατε γι' αυτά και με άλλους φορείς; Ναι, σημαντικό ρόλο έπαιξε η συνέργεια του Γραφείου μου με άλλους φορείς για την κατάρτιση σχεδίων δράσεων ή εκπαιδευτικών εργαλείων, όπως με την Αστυνομία για την πρόληψη και καταπολέμηση του ρατσιστικού αδικήματος, με το Υπουργείο Παιδείας για την κατάρτιση και εφαρμογή Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού στα Σχολεία και με τον Οργανισμό Νεολαίας για την έκδοση Γλωσσαρίου σε σχέση με τις διάφορες μορφές, καθώς και τις συνέπειες, του ρατσισμού.

-Αναδείξατε επίσης το ζήτημα της βίας κατά των γυναικών... Πράγματι, κατά τα τρία τελευταία χρόνια το Γραφείο μου, μέσα τόσο από Εκθέσεις του όσο και από συγχηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα δράσης, ανέδειξε το ζήτημα της έμφυλης βίας στις διάφορες εκφάνσεις του, όπως είναι η ενδοοικογενειακή βία, η σεξουαλική βία, η παρενοχλητική παρακολούθηση, ο σεξισμός, η εμπορία προσώπων, η πορνεία και ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων.

-Τι εντοπίσατε; Βασική αδυναμία που εντοπίστηκε ήταν η απουσία στοχευμένης προσέγγισης στη βάση του φύλου, ενώ προφανείς ήταν επίσης η έλλειψη επαρκών δομών στήριξης και ενδυνάμωσης των θυμάτων, η ανυπαρξία μηχανισμών έγκαιρης διατμηματικής συνεργασίας για παροχή ασφάλειας σε πρόσωπα που βρίσκονται σε κίνδυνο, η περιορισμένη καταγραφή στατιστικών δεδομένων και η υποτίμηση των παραγόντων πολλαπλών διακρίσεων σε σχέση με κάποιες κατηγορίες γυναικών. Θα ήθελα στο σημείο αυτό να τονίσω ότι η βία κατά των γυναικών δεν αναπτύσσεται στο κενό, αλλά αντίθετα εκτρέφεται μέσα από καθημερινές, μικρές ή και πιο έντονες, αθέατες, απαρατήρητες ή υποτιμημένες εκδηλώσεις σεξισμού και παρενόχλησης γυναικών, οι οποίες εκλαμβάνονται ως «φυσιολογικές», «κανονικές», «νόμιμες». Συνεπώς, αυτό που πρώτα απαιτείται είναι η απονομιμοποίηση της καθημερινής βίας εναντίον των γυναικών μέσα από την αποδόμηση των στάσεων, νοοτροπιών, συμπεριφορών και δομών που την εκτρέφουν και την ενισχύουν.

-Πώς προχωρά το ζήτημα της εμπορίας προσώπων και στήριξης των θυμάτων; Πρέπει να αναγνωριστεί ότι η κατάσταση έχει βελτιωθεί σε σχέση με προηγούμενα χρόνια στον τομέα αυτό. Πλέον υπάρχει ένα άρτιο νομοθετικό πλαίσιο καταπολέμησης της εμπορίας προσώπων, υπάρχει αναγνώριση θυμάτων από εξειδικευμένο τμήμα της Αστυνομίας και, έστω και μεμονωμένα, υπάρχουν και δικαστικές καταδίκες. Εντούτοις, υπάρχουν πολλά ακόμα να γίνουν στον τομέα της υλικής, κοινωνικής και συναισθηματικής στήριξης των θυμάτων, καθώς και στον τομέα του εργασιακού trafficking, το οποίο παραμένει ένα συσκοτισμένο και παραγνωρισμένο θέμα. Όχι σπάνια, η εργασία υπηκόων τρίτων χωρών στους τομείς της οικιακής απασχόλησης, της γεωργοκτηνοτροφίας, του ξενοδοχειακού κλάδου ή της αδήλωτης εργασίας εμπεριέχει παράγοντες που δυνάμει ευνοούν την εργασιακή εκμετάλλευση και που μέχρι τώρα δεν έχουν αξιολογηθεί επαρκώς.

-Ποιος ο ρόλος και η συμβολή των δημόσιων θεσμών στην προώθηση της ισότητας των φύλων; Η διάσταση του φύλου χρειάζεται να ενσωματωθεί και να παρακολουθείται σε όλες τις δημόσιες πράξεις και πολιτικές. Τα έμφυλα στερεότυπα, ο σεξιστικός λόγος, η βία και η παρενόχληση με βάση το φύλο αλλά και κάθε μορφή ανισότητας η οποία άμεσα ή έμμεσα συνδέεται με το φύλο, την εγκυμοσύνη ή την οικογενειακή κατάσταση, δεν θα πρέπει να έχουν θέση σε οποιαδήποτε έκφανση της λειτουργίας των δημόσιων θεσμών. Η ανοχή ή η αποσιώπηση τέτοιων συμπεριφορών καθιστά τους θεσμούς αυτούς συνυπεύθυνους στο σχήμα της ανισότητας των φύλων συντηρώντας και διαιωνίζοντάς το.

Πολλά τα τρωτά στο Υπουργείο Υγείας

-Το Υπουργείο Υγείας παραμένει ένα από τα πιο προβληματικά υπουργεία, το οποίο φαίνεται ότι δεν ακολουθεί τις εισηγήσεις που έχετε κατά καιρούς υποβάλει σε σχέση π.χ. με την εξέταση της ιατρικής αμέλειας ή την εφαρμογή κλινικού ελέγχου.

-Είναι γεγονός ότι δύο σημαντικά εργαλεία για βελτίωση και αναβάθμιση των παρεχόμενων στους πολίτες ιατρικών υπηρεσιών και για ενίσχυση της εμπιστοσύνης των ασθενών προς στα κρατικά νοσηλευτήρια, εκείνα της δημιουργίας Ανεξάρτητου Μηχανισμού Εξωδικαστικού Ελέγχου των Ιατρικών Πράξεων και της καθιέρωσης Εσωτερικού Κλινικού Ελέγχου, δεν έχουν έως τώρα υλοποιηθεί από Υπουργείο Υγείας παρά και τις σχετικές εδώ και χρόνια υποδείξεις μου. Το δικαίωμα στην υγεία συνιστά ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, ο πυρήνας του οποίου δεν μπορεί να περιστέλλεται σε καμία περίσταση. Στον πυρήνα του βρίσκεται τόσο η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας όσο και το περιεχόμενο των υπηρεσιών αυτών. Ατελείωτες λίστες αναμονής, οικονομικά τέλη ή άλλες προϋποθέσεις πρόσβασης που αποθαρρύνουν τη χρήση τους από ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες, ιατρικά λάθη, ανεπαρκής πληροφόρηση των ασθενών σε σχέση με την κατάσταση ή την πορεία της υγείας τους, αντικατάσταση φαρμάκων με άλλα χαμηλότερης απόδοσης ή ποιότητας και κακή συμπεριφορά είναι μερικά από τα προβλήματα που τίθενται ενώπιον μου και τα οποία διακυβεύουν πράγματι το δικαίωμα καθενός στην υγεία.

Το Γραφείο μου είναι σύμμαχος των Τ/κυπρίων

-Λαμβάνετε παράπονα από Τουρκοκυπρίους; Το Γραφείο μου έχει διαχρονικά αποτελέσει έναν σύμμαχο των Τουρκοκυπρίων στη διεκδίκησή τους για ίση μεταχείριση από τις κρατικές υπηρεσίες. Τα παράπονα που συνήθως λαμβάνω αφορούν στο δικαίωμά τους για χρήση της τουρκικής γλώσσας, για πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν στην ιδιοκτησία τους στις ελεύθερες περιοχές, καθώς και για άλλες πτυχές του δικαιώματός τους στην ιδιοκτησία, και για τη χορήγηση υπηκοότητας στα παιδιά τους. Καλούμαι, επίσης, να παρέμβω σε ζητήματα ρατσιστικής στοχοποίησής τους, όπως πρόσφατα στις επιθέσεις που έγιναν από μαθητές κατά τις εκδηλώσεις καταδίκης του ψευδοκράτους. Όπως τονίστηκε και σε σχετικό Δελτίο Τύπου του Γραφείου μου, οι επιθέσεις είχαν όλα τα χαρακτηριστικά εγκλημάτων μίσους που έπληξαν όχι μόνο τα ίδια τα θύματα αλλά και την ίδια την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Την ίδια στιγμή, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι εγκλήματα μίσους τα οποία στρέφονται εναντίον συμπατριωτών μας Τουρκοκυπρίων δυναμιτίζουν τις προσπάθειες για επίτευξη λύσης και για ειρηνική συμβίωση.

-Πώς θεσμοί ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορεί να λειτουργήσουν προωθητικά στην επανένωση του τόπου και ποιος ο ρόλος τους στη μετά λύση εποχή; Η εγχώρια, η ευρωπαϊκή και η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ανοικτές και πλουραλιστικές κοινωνίες όπως η κυπριακή είναι εξαιρετικά σημαντική για τη μακροημέρευσή τους. Η εμπειρία όμως δείχνει ότι χρειάζονται παράλληλα θεσμοί ανθρωπίνων δικαιωμάτων που θα κατοχυρώνουν, θα εκπαιδεύουν και θα προάγουν καθημερινά στην πράξη τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη συνοχή μιας κοινωνίας και τις αρχές της μη διάκρισης και της ισότητας όλων των προσώπων.

Διαφάνεια-λογοδοσία προς ανάκτηση των αξιών

-Τι κατά τη γνώμη σας φταίει για την αύξηση των φαινομένων διαφθοράς και διαπλοκής; Η οικονομική κρίση φανέρωσε, μεταξύ άλλων, σοβαρά φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής, και κατέδειξε ότι οι μηχανισμοί που είχαμε έως τώρα δεν λειτούργησαν όπως έπρεπε για την αποτροπή τους. Την ίδια στιγμή, η διαφθορά απασχολεί έντονα τους πολίτες, δημιουργεί καχυποψία στις σχέσεις τους με τη δημόσια διοίκηση και υπονομεύει τη νομιμοποίηση των θεσμών, αλλά και δυνητικά της ίδιας της δημοκρατίας. Τη «διαφθορά στην καθημερινότητα» θεωρώ ότι ευνοεί ο συνδυασμός της πολυνομίας, της ασάφειας των νομοθετικών διατάξεων, της ελλιπούς ή εξαιρετικά καθυστερημένης εφαρμογής των νόμων και της έλλειψης αποτελεσματικών μηχανισμών ελέγχου.

> **Η διαφθορά** ***δημιουργεί καχυποψία***

-Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί; Η βασική στρατηγική για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτού του «εχθρού» πρέπει, κατά την άποψη μου, να βασίζεται στη διαφάνεια και τη λογοδοσία, με στόχο την ανάκτηση των αξιών, την αλλαγή συμπεριφορών με βάση την αλληλεγγύη και τη δικαιοσύνη αλλά και το χτίσιμο της εμπιστοσύνης μέσω της εδραίωση μιας νέας κουλτούρας.

Η νέα Διεύθυνση των Φυλακών εφαρμόζει τις εισηγήσεις μας

-Τα άτομα με αναπηρίες εξακολουθούν να βιώνουν τον στιγματισμό... *Τα άτομα με αναπηρία βιώνουν όχι μόνο τον στιγματισμό και τις διακρίσεις αλλά και τον αποκλεισμό από βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες. Η ταύτιση της αναπηρίας με την ασθένεια, την ανικανότητα άσκησης δικαιωμάτων, την επικινδυνότητα ή την ανάγκη κηδεμονίας, ελεημοσύνης και φιλανθρωπίας συνιστούν ορισμένα μόνο από τα στερεότυπα και την προκατάληψη που σχετίζονται με την αναπηρία. Την ίδια στιγμή, η ιδρυματοποίηση και οι συνέπειές της στην ατομική αυτονομία και αξιοπρέπεια, ο αποκλεισμός των ατόμων με αναπηρία από τις γενικές δομές της εκπαίδευσης και της απασχόλησης καθώς επίσης και από το δημόσιο και πολιτικό βίο είναι ενδείξεις των σοβαρότερων μορφών διάκρισης και παραβίασης δικαιωμάτων που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία. Πέρα από τις εύλογες προσαρμογές, ανά αναπηρία και ανά άτομο, η συμπερίληψη κατάλληλων εγγυήσεων δικαιωμάτων για την αναπηρία, σε πολιτικές και αποφάσεις από το στάδιο του σχεδιασμού τους, αποτελεί το πρώτο βήμα για την άρση των εμποδίων στην ίση μεταχείριση των ατόμων με αναπηρία με τους άλλους πολίτες και για τη συμμόρφωση της Κύπρου με τα βασικότερα πρότυπα προστασίας που προβλέπονται στις διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει.*

-Φαίνεται ότι σημαντικές βελτιώσεις επέφερε ο θεσμός της επιτρόπου στις συνθήκες κράτησης στις Κεντρικές Φυλακές; *Οι φυλακές, ως ο κατεξοχήν χώρος περιορισμού της ελευθερίας, αποτελούν δυνητικά εστίες κινδύνου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αφού τα πρόσωπα που κρατούνται βρίσκονται σε ειδική σχέση εξουσίασης και καθίστανται έτσι ιδιαίτερα ευάλωτα σε κακομεταχείριση και αυθαιρεσίες. Το Γραφείο μου, τόσο κατά τη διερεύνηση ατομικών παραπόνων όσο και κατά τις επισκέψεις που διενεργεί ως Ανεξάρτητη Αρχή Πρόληψης των Βασανιστηρίων, συστηματικά υποβάλει εισηγήσεις σχετικά με τις συνθήκες κράτησης στις Κεντρικές Φυλακές.*

-Υιοθετούνται; *Οφείλω να ομολογήσω ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα οι περισσότερες από τις θέσεις που έχω υποβάλει έχουν υιοθετηθεί και συνιστούν, εν πολλοίς, το περίγραμμα των δράσεων της νέας Διεύθυνσης των Φυλακών, με την οποία έχω αναπτύξει πολύ καλή συνεργασία. Υπάρχει πράγματι σημαντική βελτίωση τόσο σε επίπεδο υλικών συνθηκών όσο και σε επίπεδο μεταχείρισης των κρατουμένων και διασφάλισης των δικαιωμάτων τους. Όμως, ζητούμενο και διαρκής στόχος του Γραφείου μου παραμένει η συνεχής βελτίωση των συνθηκών κράτησης στη χώρα μας, μέσω της λήψης βραχυχρόνιων αλλά και μακροπρόθεσμων μέτρων για αύξηση του επιπέδου προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.*

> **Απαιτείται** ***σχεδιασμός της επόμενης ημέρας για τους πρόσφυγες ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος γκετοποίησής τους***

Η προσφυγική κρίση μετεξελίχθη σε κρίση ευρωπαϊκής πολιτικής

-Πώς αντιμετώπισε το Γραφείο σας την ετοιμότητα του κράτους για αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης; *Οι μεγάλες προσφυγικές ροές βρήκαν απροετοίμαστη όχι μόνο την Κύπρο αλλά και την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προσφυγική κρίση έχει μετεξελιχθεί σε κρίση ευρωπαϊκής πολιτικής, κρίση ευρωπαϊκής ταυτότητας, αφού φαίνεται ότι κλονίζει συστατικές αξίες και αρχές της Ένωσης. Στα πλαίσια αυτά πρέπει να αναγνωριστεί ότι μέχρι τώρα η χώρα μας έχει ανταποκριθεί ικανοποιητικά σε σχέση με τη διάσωση προσφύγων στη θάλασσα, καθώς και στην κάλυψη των πρώτων αναγκών τους, ιδίως μέσα από την ομολογουμένως αξιοθαύμαστη συμβολή εθελοντών.*

-Μπορούμε ακόμα να μιλούμε για πλήρη εκπλήρωση της προσφυγικής προστασίας; *Όχι, όταν στον Χώρο Φιλοξενίας Προσφύγων στην Κοφίνου διαμένουν, υπό συνθήκες καταυλισμού, πάρα πολλά παιδάκια, γυναίκες μονογονιοί, άνθρωποι με προβλήματα υγείας ή ιδιαίτερα τραυματικό παρελθόν. Απαιτούνται όχι απλώς άμεσα αποτελεσματικά και εξατομικευμένα μέτρα, αλλά και εξαιρετικά ευαίσθητοι χειρισμοί. Παράλληλα, χρειάζεται ο σχεδιασμός της επόμενης ημέρας γι' αυτά τα άτομα, ώστε να επιταχυνθεί η ένταξή τους στην κοινωνία και να αποτραπεί ο κίνδυνος περιθωριοποίησης ή γκετοποίησής τους.*

-Πώς μπορεί να συνδυαστεί η άφιξη προσφύγων με την ανάγκη προστασίας από την απειλή της τρομοκρατίας και το ISIS; *Τις πρόσφατες τραγικές τρομοκρατικές επιθέσεις ακολούθησε η αύξηση των ακροδεξιών φωνών που αδιάκριτα και αόριστα ταυτίζουν τους πρόσφυγες με τους τρομοκράτες του ISIS. Παρά τις προκλήσεις που συνεπάγονται οι μαζικές προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές για τις κοινωνίες υποδοχής, το κλείσιμο των συνόρων, οι άτυπες επαναπροωθήσεις και η νοσηρή αναπαραγωγή της λογικής του φόβου, εκτός του ότι υποσκάπτουν θεμελιώδεις αρχές ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως το δικαίωμα στο άσυλο, συνιστούν παράλληλα αναποτελεσματικές πρακτικές και στάσεις για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.*

-Η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων που έρχονται στην Ευρώπη... *είναι πρόσφυγες που δραπετεύουν από πολέμους, ένοπλες συρράξεις, διώξεις και κατάφωρες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Πολλοί προσπαθούν να γλυτώσουν από την ίδια την τρομοκρατία για την οποία θεωρούνται υπεύθυνοι. Ενώ λοιπόν κάθε χώρα οφείλει να βρίσκεται σε εγρήγορση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η αντιμετώπιση των προσφύγων ως ενδεχόμενης τρομοκρατικής απειλής και όχι ως ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας, είναι και απάνθρωπη και αντιπαραγωγική.*